

GENERALINĖS ADVOKATĖS
VERICA TRSTENJAK IŠVADA,
pateikta 2010 m. birželio 24 d.¹

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą pagal EB 234 straipsnį² *Finanzgericht Hamburg* (toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) norėtų sužinoti, ar su proporcingumo principu suderinamas faktas, kad konservuotiems *Agaricus* genties grybams, t. y. pievagrybiams (toliau – konservuotiems pievagrybiams), kurie atskirai nuo nustatytos kvotos importuojami iš Kinijos Liaudies Respublikos į Bendriją, taikomas specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės.

proporcingumo principu³. Tačiau tie papildomi mokesčiai buvo autonominiai Bendrijos žemės ūkio produktų importo išlyginamieji mokesčiai. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą keliamas klausimas, ar kriterijai, kuriuos Teisingumo Teismas taikė vertindamas autonominius žemės ūkio produktų importo išlyginamuosius mokesčius, gali būti taikomi ir specifiniam muitui, kuris taikomas vietoj atitinkamų papildomų mokesčių ir kurio dydis atitinka Pasaulio prekybos organizacijos (toliau – PPO) suderėtą ir sutartą didžiausią maito normą.

2. Praeityje Teisingumo Teismas jau turėjo galimybę pareikšti nuomonę dėl konservuotų pievagrybių papildomų importo iš trečiųjų šalių mokesčių suderinamumo su

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Procesas dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pagal 2007 m. gruodžio 13 d. Lisabonos sutartį, iš dalies keičiančią Europos Sąjungos sutartį ir Europos bendrijos steigimo sutartį (OL C 306, p. 1), dabar reglamentuojamas SESV 267 straipsniu.

3 — Žr. 1982 m. liepos 15 d. Sprendimą *Edeka Centrale* (245/81, Rink. p. 2745), 1984 m. balandžio 12 d. Sprendimą *Wiinsche* (345/82, Rink. p. 1995), 1991 m. spalio 16 d. Sprendimą *Werner Faust* (C-24/90, Rink. p. I-4905), 1991 m. spalio 16 d. Sprendimą *Wiinsche* (C-25/90, Rink. p. I-4939), 1991 m. spalio 16 d. Sprendimą *Wiinsche* (C-26/90, Rink. p. I-4961), 1996 m. liepos 4 d. Sprendimą *Hüpeden* (C-295/94, Rink. p. I-3375) ir 1996 m. liepos 4 d. Sprendimą *Pietsch* (C-296/94, Rink. p. I-3409).

I — Taikoma teisė

Didžiausio palankumo režimas reiškia, kad pranašumas, palankumas, lengvatos arba atleidimas nuo mokesčių, kuriuos Susitariančioji Šalis suteiktų prekei, kurios kilmės valstybė yra ji, arba kuri skirta kitai valstybei, yra iš karto ir besąlygiškai suteikiami tokiai pačiai prekei, kilusiai iš visų kitų Susitariančiųjų Šalių teritorijų arba skirtai joms.

A — *Tarptautinė komercinė teisė*

3. 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu Nr. 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu⁴ Bendrija prisijungė prie PPO sutarties ir kelių daugiašalių bei daugianacionalinių susitarimų. Tarp šių daugiašalių susitarimų taip pat yra 1994 m. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos⁵ (toliau – GATT 1994) ir Sutartis dėl žemės ūkio⁶ (toliau – Sutartis dėl žemės ūkio).

4. GATT 1994 apima taip pat ir 1947 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos nuostatas (toliau – GATT 1947), kurioms pirmiausia priskirtinas didžiausio palankumo režimas pagal GATT 1947 I straipsnio 1 dalį.

5. GATT 1947 II straipsnyje nustatyti PPO narių lengvatų sąrašai. Jo 1 dalies a punktu nustatoma:

„Kiekviena Susitariančioji Šalis taiko kitoms Susitariančiosioms Šalims ne mažiau palankų prekybos režimą negu tas, kuris yra nustatytas prie šio Susitarimo pridedamo atitinkamo Sąrašo atitinkamoje dalyje.“

6. Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsniu reglamentuojamas rinkos atvėrimas ir juo nustatoma:

„1. Nuolaidos, susijusios su rinkos atvėrimu, numatytos įsipareigojimų sąrašė, yra susijusios su tarifų „iššaldymu“ ir sumažinimu ir

4 — O L L 336, p. 1.

5 — Ten pat, p. 20.

6 — Ten pat, p. 22.

kitais tame Sąraše numatytais rinkos atvėrimo įsipareigojimais.

2. Valstybės narės netaiko, nesiima ir negrąžina jokių priemonių, panašių kaip buvo reikalaujama jas paversti (konvertuoti) įprastiniais maito mokesčiais¹, išskyrus tuos atvejus, kai 5 straipsnyje ir 5 priede numatyta kitaip.“

7. Prie Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsnyje nurodytos sąvokos „priemonės“ esančioje 1 išnašoje nustatyta:

„1 Tarp tokių priemonių yra kiekybiniai importo apribojimai, kintančios importo rinkliavos, minimalios importo kainos, taikomos savo nuožiūra importo licencijos, valstybinės prekybos įmonėms taikomos netarifinės priemonės, savanoriški eksporto apribojimai, taip pat kitos pasienyje taikomos priemonės <...>“

8. Sutarties dėl žemės ūkio 5 straipsnyje numatomos nuostatos dėl specialiųjų rinkos apsaugos (protekcinė) priemonių, susijusių su tam tikrų žemės ūkio produktų importu. Šias nuostatas galima taikyti tik tuomet, jei atitinkami produktai įsipareigojimų sąraše yra pažymėti ženklu „SSG“. Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose produktai, klasifikuojami KN kodu 2003 10 30, nežymimi šiuo ženklu.

9. Urugvajaus raunde Bendrija įsipareigojo prekėms, klasifikuojamoms KN kodu 2003 10 30, 62 660 t kvotos neviršijančiam kiekiui taikyti ne didesnį kaip 23% *ad valorem* maitą. Be to, ji įsipareigojo šią kvotą viršijančiam kiekiui taikyti ne didesnį kaip 18,4% *ad valorem* maitą ir specifinį 222 EUR maitą už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės. Šie įsipareigojimai nurodyti Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO. 2001 m. gruodžio 1 d.

PPO nare tapo Kinijos Liaudies Respublika. Bendrija nuo 2007 m. sausio 1 d. padidino produktų iš Kinijos Liaudies Respublikos, klasifikuojamų KN kodu 2003 10 30, kvotą iki 23 750 t⁷.

geresnę gamybos veiksmų, ypač darbo jėgos, panaudojimą;

- b) tokiu būdu užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, ypač didinant žemės ūkyje dirbančių asmenų asmenines pajamas;

B — *Bendrijos teisė*⁸

- c) stabilizuoti rinkas;

10. Pagal EB 33 straipsnio 1 dalį bendros žemės ūkio politikos tikslai yra šie:

- d) garantuoti pakankamą tiekimą;

„a) didinti žemės ūkio našumą skatinant technikos pažangą bei užtikrinant racionalią žemės ūkio gamybos plėtotę ir kuo

- e) užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.“

7 — Žr. 2006 m. kovo 20 d. Tarybos sprendimą Nr. 2006/398/EB dėl Europos bendrijos ir Kinijos Liaudies Respublikos susitarimo pasikeičiant laiškais pagal 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) XXIV straipsnio 6 dalį ir XXVIII straipsnį, susijusio su nuolaidų pakeitimu Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Maltos Respublikos, Slovakijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Vengrijos Respublikos įsipareigojimų sąrašė, joms stojant į Europos Sąjungą, sudarymo, OL L 154, p. 22.

8 — Šioje išvadoje vartojama „Bendrijos teisės“ sąvoka, jei *ratione temporis* dar taikoma Bendrijos, o ne Sąjungos teisė.

11. Pagal 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo⁹, kuris iš dalies pakeistas 2000 m. sausio 31 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 254/2000,

9 — OL L 130, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 2 sk., 2 t., p. 382.

iš dalies keičiančiu Reglamentą (EEB) Nr. 2658/87¹⁰ (toliau – iš dalies pakeistas Reglamentas (EEB) Nr. 2658/87), 1 straipsnio 1 dalį Komisija nustatė Kombinuotąją nomenklaturą (toliau – KN). Pagal iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2658/87 1 straipsnio 3 dalies 1 sakinį KN pateikiama jo I priede. Pagal šios dalies 2 sakinį nurodytame priede pirmiausia nustatomos Bendrojo muitų tarifo (toliau – BMT) maito normos.

12. Iš dalies pakeisto Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 12 straipsnio 1 dalyje nustatoma:

„Kiekvienais metais Komisija priima reglamentą, kuriame pateikiama tiksli Kombinuotosios nomenklaturės redakcija, kartu su maito normomis pagal 1 straipsnį, nustatytomis pagal Tarybos ar Komisijos patvirtintas priemones. Minėtas reglamentas ne vėliau kaip spalio 31 d. paskelbiamas *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje* ir taikomas nuo kitų metų sausio 1 d.“

13. Pagal iš dalies pakeisto Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 9 straipsnio 2 dalies pirmąją įtrauką tai nekeičia maito normų.

14. Iš dalies pakeisto Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 I priedas buvo pakeistas 2005 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1719/2005¹¹, iš dalies keičiančiu Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės prekių nomenklaturės bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą, kuris įsigaliojo 2006 m. sausio 1 dieną.

15. Reglamento (EB) Nr. 1719/2005 I priedo I dalyje yra preliminariosios nuostatos, kuriose pateikiamas naudotų ženklų, simbolių ir santrumpų sąrašas. Ten nurodoma, kad santrumpa „kg/net eda“ reiškia „kilogramas nusausinto produkto masės“.

16. Šio priedo II dalyje nurodomas šioje byloje tuo metu taikytas BMT. BMT 20 skirsnis susijęs su daržovių, vaisių, riešutų arba kitų augalų dalių produktais. Šiame skirsnyje yra šios pozicijos:

10 — OL L 28, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 2 sk., 9 t., p. 357.

11 — OL L 286, p. 1.

KN kodas	Aprašymas	Konvencinė maito norma (%)	Papildomas matavimo vienetas
1	2	3	4
2003	Grybai ir trumai, paruošti arba konservuoti be acto arba acto rūgšties:		
2003 10	— Pievagrybiai (<i>Agaricus genticus</i>)		
2003 10 20	— — Konservuoti neilgam saugojimui, virti arba kepti	18,4 + 191 €/100 kg/net eda ⁽¹⁾	kg/net eda
2003 10 30	— — kiti	18,4 + 222 €/100 kg/net eda ⁽¹⁾	kg/net eda

17. 1 išnašoje nustatoma:

keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 1864/2004¹³, atidaranti iš trečiųjų šalių importuotų konservuotų grybų tarifinę kvotą ir nustatanti jos administravimą (toliau – iš dalies pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 1864/2004), 1, 7 ir 10 konstatuojamosiose dalyse nustatoma:

„Specifinė dalis mokama už nusausintą neto masę (taikoma kaip autonominė priemonė).“

18. 2004 m. spalio 26 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1864/2004, atidarantis iš trečiųjų šalių importuotų konservuotų grybų tarifinę kvotą ir nustatantis jos administravimą¹², reglamentuoja kvotas, kurioms lengvatinėmis sąlygomis atveriamas rinka. Šio reglamento, iš dalies pakeisto 2005 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1995/2005, iš dalies

„1) pagal Susitarimą dėl žemės ūkio <...>, pasirašytą daugiašalių prekybos derybų Urugvajaus raundo metu, Bendrija pradeda nuo 1995 m. liepos 1 d. tam tikromis sąlygomis taikyti Bendrijos muitų

12 — O L L 325, p. 30.

13 — O L L 320, p. 34.

tarifines kvotas konservuotiems *Agaricus spp.* genties grybams, klasifikuojamiems KN 0711 90 40, 2003 10 20 ir 2003 10 30 subpozicijų kodais.

konkurencija tarp importuotojų ir šalinamos jiems kylančios administracinės kliūtys.“

<...>

- 7) Nepažeidžiant pagal GATT (1994) XXIV straipsnio 6 dalies vedamų derybų rezultatų ir siekiant išlaikyti įprastinius prekybos srautus, tačiau neuždaryti Bendrijos rinkos prekėms iš kitų trečiųjų šalių, nustatant į Bendriją pagal tarifinių kvotų sistemą importuotinių konservuotų *Agaricus* genties grybų kiekį, atsižvelgiama į Europos sutartyse su Bulgarija ir Rumunija suteiktas lengvatas. <...>

19. Be to, šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje numatomos tarifinės kvotos importuojamiems konservuotiems pievagrybiams, klasifikuojamiems KN kodu 2003 10 30. Pagal šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį produktams, klasifikuojamiems KN kodu 2003 10 30, taikomo *ad valorem* maito norma yra 23 %.

<...>

- 10) Minėtų produktų tiekimas į Bendrijos rinką neturi sutrikti, jų kainos išlikti stabilios, ir turi būti išvengta kainų svyravimų bei neigiamo poveikio Bendrijos gamintojams. Tuo tikslu nuolat skatinama

20. 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 980/2005 dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo¹⁴ 1 straipsnio 1 dalyje nustatoma bendrųjų tarifų lengvatų sistema. Pagal šio straipsnio 2 dalį šia sistema numatoma bendra priemonė ir specialios priemonės. Pagal šio reglamento 2 straipsnį lengvatas gaunančios šalys yra išvardytos I priede.

¹⁴ — O L L 169, p. 1.

I priede Kinija nurodoma kaip šalis, kuriai taikoma bendra priemonė. Pagal šio reglamento 4 straipsnį produktai, kuriems taikoma bendra priemonė, išvardyti II priede. II priede pateikiamas BMT 20 skirsnis, kuriam priklauso ir KN kodas 2003 1030.

22. Pagal II priedą BMT 20 skirsnyje nurodyti produktai klasifikuojami kaip „jautrūs“.

21. Šio reglamento 7 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje ir 5 dalyje nustatoma:

„2) Bendrojo muitų tarifo *ad valorem* muitai, taikomi produktams, kurie II priede yra išvardyti kaip „jautrūs“, sumažinami 3,5 procentinio punkto. <...>

<...>

5) Kai Bendrojo muitų tarifo muitus, taikomus produktams, kurie II priede yra išvardyti kaip „jautrūs“, sudaro *ad valorem* muitai ir specifiniai muitai, specifiniai muitai nėra mažinami.“

II — Faktinės aplinkybės

23. 2006 m. kovo 6 d. įmonė N.S.A., kurios savininkas Barsoum Chabo (toliau – ieškovas pagrindinėje byloje), paprašė leidimo išleisti į laisvą apyvartą 1000 kartoninių dėžių grybų konservų iš Kinijos Liaudies Respublikos. Prekės buvo deklaruotos kaip „grybai, užpilti sūrymu, konservuoti be acto“, nurodant KN kodą 2003 90 00 (kiti grybai nei *Agaricus* genties). Remiantis deklaracija, prekės į apyvartą buvo išleistos taikant 14,9% *ad valorem* muitą.

24. Iki 2006 m. kovo 6 d. ieškovo pagrindinėje byloje įmonė jau importavo produktus, kurių deklaracija buvo identiška prekių rūšies atžvilgiu. Dėl ankstesnio importo buvo atliktas muitinės patikrinimas. Iš klasifikacijos ekspertizės akto, parengto pagal šį muitinės

patikrinimą, paaiškėjo, kad per ankstesnę importo operaciją buvo importuoti ne KN kodu 2003 90 00 klasifikuojami produktai. Remiantis klasifikacijos ekspertizės aktu, tai buvo konservuoti pievagrybiai, klasifikuojami KN kodu 2000 10 30.

III — Procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme

26. 2008 m. sausio 9 d. ieškovas pagrindinėje byloje pateikė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Jis prašo panaikinti 2007 m. vasario 21 d. importo muitą nustatantį sprendimą ir 2007 m. gruodžio 7 d. sprendimą dėl skundo. Be to, jis tvirtina, kad specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės yra neproporcingas, nes jis prilygsta draudimui importuoti. Atsakovė pagrindinėje byloje prašo atmesti ieškinį. Specifinis muitas yra ne apsaugos priemonė, o įprastas muitas. Muitas taip pat neprilygsta draudimui importuoti.

25. 2007 m. vasario 27 d. sprendimu *Hauptzollamt Hamburg-Hafen* (Hamburgo uosto centrinė muitinės tarnyba; toliau – atsakovė pagrindinėje byloje) ieškovui pagrindinėje byloje nurodė sumokėti iš viso 27 507,13 EUR dydžio importo maito sumą už 2006 m. kovo 6 d. importuotus produktus. Be to, atsakovė pagrindinėje byloje, remdamasi klasifikacijos ekspertizės aktu, priskyrė konservuotus grybus KN kodui 2003 10 30 ir pritaikė 14,9% *ad valorem* muitą bei specifinį muitą: 222 EUR už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės. Ieškovas pagrindinėje byloje 2007 m. kovo 5 d. pateikė skundą dėl šio sprendimo, kuris 2007 m. gruodžio 7 d. buvo atmestas.

27. Kaip konstatavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, importuoti konservuoti grybai priskirtini KN kodui 2003 10 30. Todėl taikytina šiam KN kodui nustatyta maito norma. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar šiai pozicijai taikoma maito norma galioja. Jis kelia klausimą, ar specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės gali būti laikomas proporcingu. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo Teisingumo Teismo

sprendimus *Wünsche* byloje C-26/90¹⁵ ir *Pietsch* byloje C-296/94¹⁶. Tuose sprendimuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad papildomos sumos konservuotų pievagrybių importui iš trečiųjų šalių, kuriomis siekta pašalinti Bendrijos rinkos trikdymus, yra neproporcingos, nes pernelyg didelės.

kuris smarkiai viršija apsaugos priemonės veiksmingumui būtiną dydį. Todėl specifinio maito norma prilygsta faktiniam draudimui importuoti ir ekonominėms sankcijoms importuotojams. Šis argumentas galioja ir tuomet, kai reikia atsižvelgti į kainų svyravimus dėl kokybės skirtumų.

28. Keliamas klausimas, ar ši Teisingumo Teismo praktika taikytina specifiniam 222 EUR muitui už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės. Ji taikytina todėl, kad specifinis muitas, kaip ir papildomos sumos, yra Bendrijos gamintojų apsaugos priemonė. Specifinis muitas, taikomas konservuotų pievagrybių importui, viršijančiam Reglamentu (EB) Nr. 1864/2004 atidarytą kvotą, turėtų kompensuoti mažesnes konservuotų pievagrybių iš Kinijos Liaudies Respublikos auginimo sąnaudas. Specifinio maito norma pasiekia tokį dydį,

29. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad konservuotų pievagrybių iš Kinijos Liaudies Respublikos įsigijimo kaina, kurią turi mokėti prekybininkai, aptariamam laikotarpiu siekė 0,93 EUR už kilogramą. Konservuotų pirmos rūšies pievagrybių iš Prancūzijos kaina 2007 m. birželio mėn. siekė 2,70 EUR už kilogramą. 2006 m. birželio mėnesį antros rūšies pjaustyti konservuoti pievagrybiai iš Bendrijos kainavo 2,70 EUR už kilogramą. Specifinis muitas sudaro 222 EUR už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, t. y. perskaičius – 2,22 EUR už kilogramą.

30. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad specifinis muitas sudaro daugiau kaip 200% konservuotų pievagrybių iš Kinijos Liaudies Respublikos importo kainos. Be to, jis visada viršija

15 — Minėta 3 išnašoje.

16 — Minėta 3 išnašoje.

skirtumą tarp prekių savikainos Bendrijoje ir iš Kinijos Liaudies Respublikos importuojamų prekių kainos. Galiausiai specifinis muitas taikomas neskirstant jo pagal skirtingas pievagrybių kokybės rūšis.

Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nustatytą terminą.

IV — Prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

31. Kilus abejonėms dėl specifinio maito suderinamumo su proporcingumo principu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2009 m. gegužės 13 d. priėmė nutartį (šią nutartį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2009 m. birželio 15 d.) pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar dėl trečiojoje šalyje taikomos maito normos ir preferencinio maito normos susidariusi papildoma 222 EUR suma už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, kuri taikoma už importuojamus konservuotus *Agaricus* genties grybus (KN pozicija 2003 10 30), yra niekinė dėl proporcingumo principo pažeidimo?“

32. Ieškovas pagrindinėje byloje, Taryba ir Komisija pateikė rašytines pastabas per

33. 2010 m. balandžio 29 d. įvyko teismo posėdis, kuriame dalyvavo ieškovo pagrindinėje byloje, Italijos vyriausybės, Tarybos ir Komisijos atstovai.

V — Pagrindiniai šalių argumentai

34. *Ieškovo pagrindinėje byloje* nuomone, specifinis 222 EUR maitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už KN kodu 2003 10 30 klasifikuojamus produktus yra neproporcingas.

35. Pirmiausia tokio dydžio maitas trukdo parduoti Bendrijoje pievagrybius, kurių kilmės šalis Kinijos Liaudies Respublika. Kiniški pievagrybiai, vartotojų požiūriu, yra gerokai blogesnės kokybės už Bendrijos pievagrybius. Kiniški pievagrybiai galėtų būti parduodami Bendrijoje tik tuo atveju, jeigu jų kaina būtų

kur kas mažesnė už Bendrijos pievagrybių kainą. Tačiau neįmanoma nustatyti tokios kainos taikant specifinį 222 EUR muitą už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės. Be to, galima nesunkiai skirstyti pievagrybius pagal skirtingas kokybės rūšis. Taip pat reikėtų atsižvelgti į mažiau ribojančias priemones: teikti Bendrijos gamintojams subsidijas, kad sumažėtų Bendrijoje išaugintų grybų kaina. Mažesnio maito taikymas atitiktų ir bendros žemės ūkio politikos tikslą užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas.

36. Iš informacijos, kurią pateikė Komisija, paaiškėjo, kad specifinis maitas kartu su *ad valorem* maitu ir kvotos norma jau atliko savo funkciją. Nebereikia bėgštauti dėl rimto pievagrybių rinkos Bendrijoje sutrikdymo. Be to, maito taikymas prieštarauja bendros žemės ūkio politikos tikslui didinti našumą ir kuo geresnį gamybos veiksnų panaudojimą.

37. *Italijos vyriausybės* nuomone, specifinis 222 EUR maitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už produktus, klasifikuojamus KN kodu 2003 10 30, yra suderinamas su proporcingumo principu.

38. Specifiniu maitu siekiama apsaugoti Bendrijos pievagrybių augintojus. Jį taikant trukdoma Bendrijos pievagrybių kainoms per daug nukristi dėl importo iš Kinijos Liaudies Respublikos. Todėl jis yra tinkamas šiam tikslui siekti. Be to, specifinis maitas yra reikalingas. Neįmanoma skirstyti pievagrybių pagal skirtingas kokybės rūšis. Kadangi atitinkama prekė vartotojų požiūriu yra konservuoti pievagrybiai, kaina turi būti nustatoma atsižvelgiant į aukščiausios kokybės rūšies kainą. Mažinant kainas už žemesnės kokybės rūšies vartotojai neišvengiamai labiau pirktų žemesnės kokybės produktus. Be to, specifinis maitas nėra faktinis importo draudimas. Pirma, specifiniu maitu siekiama neleisti importuoti per daug produktų iš trečiųjų šalių. Antra, konstatuotina, kad pievagrybiai iš Kinijos

Liaudies Respublikos vis tiek buvo importuoti į Bendriją viršijant numatytas kvotas. Vadinausi, specifinis muitas faktiškai neturėjo draudimui importuoti prilyginamo poveikio.

39. *Tarybos* nuomone, specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už prekes, klasifikuojamas KN kodu 2003 10 30, yra suderinamas su proporcingumo principu.

40. Sprendimai, kuriais remiasi ieškovas pagrindinėje byloje, priimti nagrinėjant autonominius žemės ūkio produktų importo išlyginamuosius mokesčius. Tai buvo vienašalės Bendrijos apsaugos priemonės, kuriomis siekta stabilizuoti Bendrijos produktų kainas. Siekiant šio tikslo autonominių žemės ūkio produktų importo išlyginamųjų mokesčių atveju buvo galima ir net būtina nustatyti papildomų sumų dydį atsižvelgiant į kainas trečiojoje šalyje ir skirtingas kokybės rūšis.

41. Specifinis muitas yra kitokio pobūdžio priemonė, jam būtinos kitos sąlygos ir juo siekiama kitų tikslų. Todėl su autonominėmis

apsaugos priemonėmis susijusi teismų praktika negali būti taikoma specifiniam muitui. Specifiniu muitu siekiama ne tik žemės ūkio, bet ir prekybos politikos tikslų. Žemės ūkio politikos atžvilgiu muitas turėtų užtikrinti, kad Bendrijos gamintojai galėtų parduoti savo produktus tokiais kainomis, kurios garantuotų jiems deramą pragyvenimo lygį. Kartu turėtų būti užtikrintas pakankamas tiekimasis, importuojant produktus iš trečiųjų šalių kontroliuojamu ir tinkamu būdu. Jei būtų stengiamasi tik apsaugoti Bendrijos gamintojus, būtų galima taikyti ir platesnio masto priemones. Tačiau Bendrija, taikydama specifinį muitą, siekia ir prekybos politikos tikslų. Atsižvelgdama į šiuos prekybos politikos tikslus ji smarkiai apribojo savo veiksmų laisvę. Kintantys žemės ūkio produktų importo išlyginamieji mokesčiai buvo sąmoningai panaikinti dėl jų neskaidraus pobūdžio. Be to, negalima taikyti muitų, viršijančių Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose numatytas didžiausias normas.

42. Susitarta dėl tokio lygio specifinio muto už konservuotus pievagrybius, kuris *de facto* buvo lygiavertis iki šiol galiojusiam, Tarybos devintojo dešimtmečio pradžioje nustatytam *status quo*. Nors tas lygis tikrai aukštas,

specifinis muitas nėra neproporcingas. Pirmiausia reikia atsižvelgti į tai, kad Taryba nėra įpareigota nei vienodai vertinti Bendrijos ir trečiųjų šalių gamintojus, nei atverti trečiųjų šalių gamintojams Bendrijos rinką tokiomis sąlygomis, kuriomis jie galėtų konkuruoti su Bendrijos gamintojais. Be to, trečiųjų šalių gamintojai nėra diskriminuojami labiau, nei tai būtų būtina siekiant Bendrijos žemės ūkio ir prekybos politikos tikslų. Specifinio maito dydis turi pasižymėti atgrasančiu poveikiu. Be to, reikia atsižvelgti į logiką, slypinčią už PPO derybų sistemos, kurią lemia *do ut des* idėja abipusiai atveriamų rinkų atžvilgiu. Negali būti viršijamos sutartos didžiausios maito normos, neapibrėžtam laikui galiojusios importui iš visų PPO narių. Iš naujo derėtis dėl sutartų maito normų yra sudėtinga ir brangu. Tačiau kainos smarkiai svyruoja, o kartu keičiasi kainų tarp Bendrijos ir Kinijos Liaudies Respublikos skirtumai. Todėl susitarta dėl tokio dydžio specifinio maito, kuris užtikrintų, kad jo poveikio jau po trumpo laiko nepanaikins kainų svyravimai.

pasiekė numatytus tikslus. Atsižvelgiant į šias aplinkybes nereikėtų pamiršti, kad yra nustatyta tarifinė kvota, kurios neviršijus taikomos lengvatos patekti į rinką. Turint omenyje (net jei ir stabdomą) Bendrijos gamybos mažėjimą, galima netgi kelti klausimą, ar sutarta didžiausia specifinio maito norma nėra per maža siekiant žemės ūkio politikos tikslų.

43. Apskritai konstatuotina, kad bendra konservuotų pievagrybių importo sistema

44. Specifinis muitas nėra neproporcingas, net jeigu jis neskirstomas pagal skirtingas kokybės rūšis. Skirtingas kokybės rūšis galima pakeisti viena kitomis. Be to, skirstant produktus pagal kokybės rūšis kyla grėsmė pažeisti teisinio saugumo ir vienodo Bendrijos teisės taikymo principus. Toks skirstymas siekiant tikslingai kompensuoti kainų skirtumus taip pat nesuderinamas su Bendrijos įsipareigojimais tarptautinės komercinės teisės srityje. Be to, skirstymas pagal kokybės rūšis užkrautų per didelę naštą muitinėms ir suinteresuotiesiems asmenims.

45. Galiausiai Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismui konstatavus, jog specifinis muitas pažeidžia proporcingumo principą, susilpnėtų Bendrijos padėtis PPO. Bendrijos išpareigojimų sąrašuose PPO nurodytos muito normos pagrįstos derybomis, vadinasi, ir abipusėmis, daugiašalėmis PPO narių nuolaidomis. Jei būtų reikalaujama, kad Bendrija vienašališkai suteiktų palankesnes sąlygas importuoti konservuotus pievagrybius iš trečiųjų šalių į Bendrijos rinką negu daugiašaliu pagrindu susitarta derybose, jai sunkiai pavyktų susiderėti dėl atitinkamai palengvinto Bendrijos produktų patekimo į atitinkamų trečiųjų šalių rinką.

46. *Komisija* taip pat mano, kad specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausintos produkto masės už produktus, klasifikuojamus KN kodu 2003 10 30, yra suderinamas su proporcingumo principu.

47. Komisija pirmiausia atkreipia dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismo praktika, kuria remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra susijusi su

autonominėmis Bendrijos apsaugos priemonėmis, taikytomis prieš sukuriant PPO ir prieš įsigaliojant Sutarčiais dėl žemės ūkio. Prieš įsigaliojant Sutarčiais dėl žemės ūkio Bendrija buvo įgaliota savo nuožiūra taikyti muitas, kuriais siekė apsaugoti Bendrijos pramonę, ir priimti netaarifines priemones. Tačiau ši Teisingumo Teismo praktika negali būti taikoma specifinio muito atveju.

48. Specifinis muitas yra tik vienas bendros konservuotų pievagrybių importo iš trečiųjų šalių reglamentavimo sistemos elementas. Šia bendra sistema, viena vertus, siekiama žemės ūkio politikos tikslų, kurie yra susieti su atitinkamu bendru rinkos organizavimu. Vienas iš žemės ūkio politikos tikslų yra atidarant kvotą užtikrinti pakankamą konservuotų pievagrybių pasiūlą Bendrijos rinkoje. Kitas žemės ūkio politikos tikslas yra šią pakankamą pasiūlą priderinti prie rinkos poreikių atsižvelgiant į pasiūlą ir paklausą. Galiausiai siekiama žemės ūkio politikos tikslo neleisti neigiamai paveikti Bendrijos gamybą: toks poveikis atsirastų, jei į Bendriją iš trečiųjų šalių būtų importuojama daugiau konservuotų pievagrybių negu numatyta kvotoje.

49. Antra vertus, siekiama ir prekybos politikos tikslų. Urugvajaus raunde panaikinti žemės ūkio produktų importo išlyginamieji mokesčiai ir susitarta dėl apribotų muitų žemės ūkio produktams. Be to, siekta sumažinti importo muitus už žemės ūkio produktus. Sukūrusi bendrą sistemą Bendrija įvykdė ir šiuos įsipareigojimus.

50. Be to, Komisija nurodo, kad Bendrijos institucijos bendros žemės ūkio ir prekybos politikos srityse turi priimti politinius, ekonominius ir socialinius sprendimus. Todėl tose srityse joms suteikta didelė diskrecija. Dėl šios priežasties, tikrinant specifinio maito proporcingumą, reikia tik iširti, ar šis maitas akivaizdžiai netinkamas numatytiems tikslams pasiekti. Toks teisminės kontrolės apribojimas reikalingas ir todėl, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas, įgyvendindamas nurodytus tikslus, turi išlaikyti pusiausvyrą tarp žemės ūkio ir prekybos politikos tikslų.

51. Specifinis maitas nėra akivaizdžiai netinkamas numatytiems tikslams siekti. Jis būtent sumažina ekonominę paskatą importuoti daugiau konservuotų pievagrybių negu numatyta kvotoje. Importuoti daugiau pievagrybių negu leista kvotoje ekonomiškai patrauklu tik tuomet, jei paklausa Bendrijoje yra tokia didelė, kad importuotojas, nepaisant mokesčių naštos, gali užsitikrinti pakankamą pelno maržą.

52. Urugvajaus raundo derybose, kuriose galiausiai susitarta dėl didžiausios maito normos, Komisija rėmėsi suma, nurodyta 1981 m. birželio 30 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1796/81 dėl priemonių importuojant konservuotus auginamuosius grybus¹⁷. Ji buvo perskaiciuota vietoje grynosios masės referencinio dydžio taikant grynosios nusausinto produkto masės referencinį dydį, todėl susidarė 278 EUR už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės suma. Remiantis susitarimu per penkerius metus 20% sumažinti taikomus maitus, galiausiai susidarė 222 EUR suma už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės. Tardamasi dėl specifinio maito dydžio Komisija atsižvelgė į galimą importą iš visų PPO narių. Atsižvelgiant į šias aplinkybes pirmiausia reikia prisiminti, kad specifinio maito norma galioja importui iš visų PPO narių. Be to,

¹⁷ — OL L 193, p. 1.

reikia atsižvelgti į tai, kad konservuotų pievagrybių kainos labai svyruoja. Tačiau specifinis muitas išlieka nepakitęs, todėl jis negali būti pakoreguotas, t. y. padidintas svyruojant kainoms.

54. Be to, informacija apie prekybos konservuotais pievagrybiais raidą parodė, kad specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, kaip vienas iš bendros konservuotų pievagrybių importo sistemos elementų, pasiekė tikslą tam tikru lygiu stabilizuoti kainas ir sulėtinti Bendrijos gamybos mažėjimo tendenciją, tačiau nekilo pavojus, kad nebus užtikrinta pakankama konservuotų pievagrybių pasiūla Bendrijos rinkoje. Pastebimas ryšys tarp kainų svyravimo ir importo kiekio kitimo, tačiau dėl ilgo transportavimo jis yra šiek tiek pavėluotas. Taikant specifinį muitą konservuotų pievagrybių, kurie viršija kvotą, importui, subalansuojama pasiūla ir taip netiesiogiai užtikrinamas tam tikras kainų stabilumas Bendrijoje. Galiausiai ieškovas pagrindinėje byloje turėjo galimybę įsigyti importo licenciją. Importo iš Kinijos Liaudies Respublikos kvota buvo padidinta nuo 2007 m.

53. Be to, tokio dydžio specifinė muto norma yra reikalinga. Jokiu būdu negalima leisti, kad Bendrijos gamyba žlugtų neatlaikiusi Kinijos importo spaudimo. Informacija apie prekybos konservuotais pievagrybiais raidą patvirtina, kad specifinio muto taikymas nedarė poveikio, prilygstančio draudimui importuoti. Konservuotų pievagrybių importas iš Kinijos Liaudies Respublikos į Bendriją visada viršydavo numatytą kvotą. Todėl specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės nesulaiko ūkio subjektų nuo konservuotų pievagrybių importo, viršijančio numatytą kvotą. Todėl negalima daryti išvados, kad specifinio muto taikymas paprastai mažina pievagrybių importo ekonominį patrauklumą.

55. Be to, Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad siekiant numatytų tikslų pateisinamos ir tos priemonės, kurios tam tikriems ūkio subjektams sukelia didelį neigiamą ekonominį

poveikį. Iš esmės Bendrija disponavo daug drastiškesnėmis priemonėmis, pavyzdžiui, galimybe padidinti specifinį muitą, sumažinti kvotą arba ją panaikinti, arba net nustatyti importo draudimą. Tačiau Bendrijos priemonės, naudojamos Bendrijos rinkos atvėrimui reguliuoti, Sutartimi dėl žemės ūkio buvo apribotos iki muitų. Bet tarptautinės komercinės teisės požiūriu leistina viršijus numatytą kvotą taikyti specifinį muitą, kurio dydis nustatytas Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO. Faktas, kad taikomi muitai ir kvotos atitinka maito normas Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO, susijęs su tuo, kad konservuotų pievagrybių prekybos raida atitinka tikslus, kurių siekė Bendrija, tardamasi dėl tų maito normų.

56. Galiausiai dėl tarptautinėje teisėje Bendrijos priimto įsipareigojimo laikytis nekinamos maito normos neįmanoma aptariamam KN kodu klasifikuojamų produktų skirstyti pagal kokybės rūšis.

VI — Teisinis vertinimas

57. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl specifinio 222 EUR maito už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės proporcingumo, kuris pagal BMT taikomas produktams, klasifikuojamiems KN kodu 2003 10 30, t. y. konservuotiems pievagrybiams, jeigu jų importuojama į Bendriją daugiau negu nustatyta iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1864/2004 atidarytoje kvotoje. Kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas remiasi Teisingumo Teismo praktika dėl žemės ūkio produktų importo išlyginamųjų mokesčių proporcingumo, pirmiausia nagrinėsiu tuos mokesčius (A skyrius). Vėliau panagrinėsiu, ar atsižvelgiant į tą praktiką specifinis 222 EUR maitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės gali būti laikomas suderinamu su proporcingumo principu (B skyrius).

A — Teisingumo Teismo praktika dėl žemės ūkio produktų importo išlyginamųjų mokesčių

58. Keliuose sprendimuose¹⁸ Teisingumo Teismas nagrinėjo Komisijos ir Tarybos

¹⁸ — Sprendimai *Wiünsche* (345/82), *Faust, Wiünsche* (C-25/90), *Wiünsche* (C-26/90), *Wiünsche* (C-295/94), *Hüpeden, Pietsch*, visi jau minėti 3 išnašoje.

reglamentų galiojimą, kuriais šios institucijos taikė laikinas arba ilgalaikės priemonės Bendrijos pievagrybių augintojams apsaugoti. Remiantis šiais reglamentais konservuotų pievagrybių importui iš tam tikrų trečiųjų šalių buvo taikoma papildoma suma, jei pievagrybių importas viršydavo numatytą kvotą.

sankcijomis pagrįsto draudimo importuoti, papildomos sumos dydis peržengė būtiną ribą²¹. Teisingumo Teismas vienoje byloje jau įžvelgė faktinį ekonominių sankcijų poveikį: joje taikoma papildoma suma sudarė maždaug du trečdalius pirmos rūšies pievagrybių Bendrijoje savikainos²².

59. Tuose sprendimuose Teisingumo Teismas pirmiausia išaiškino, kad papildoma suma už konservuotų pievagrybių importą iš trečiųjų šalių, neleidžianti sutrikdyti Bendrijos rinkos, iš esmės buvo reikalinga¹⁹. Be to, jis išaiškino, kad atsižvelgiant į šį tikslą papildomą sumą buvo galima nustatyti tokio dydžio, kuri importą iš trečiųjų šalių paverstų ekonomiškai nepatraukliu²⁰.

61. Todėl remiantis Teisingumo Teismo praktika galima, vertinant žemės ūkio produktų importo išlyginamojo mokesčio dydžio suderinamumą su proporcingumo principu, išskirti dvi ribas.

60. Tačiau tose bylose Teisingumo Teismas nurodė, kad *papildomos sumos dydis* nebuvo reikalingas atsižvelgiant į siekiamą tikslą. Jis konstatavo, kad papildoma suma buvo pernelyg didelė, todėl ji faktiškai turėjo ekonominių sankcijų poveikį. Kadangi apsaugos priemonė nebuvo siekiama taikyti ekonominėmis

62. *Pirmoji riba* pasiekama, kai papildoma suma yra tokia didelė, kad konservuotų pievagrybių importą iš trečiųjų šalių, viršijus numatytą kvotą, paverčia ekonomiškai nepatraukliu. Tokio dydžio papildoma suma gali būti laikoma reikalinga siekiant neleisti

19 — Sprendimai *Faust* (jau minėtas 3 išnašoje, 19 punktas), *Wünsche* (C-25/90, jau minėtas 3 išnašoje, 20 punktas), *Wünsche* (C-26/90, jau minėtas 3 išnašoje, 20 punktas), *Hüpeden* (jau minėtas 3 išnašoje, 19 punktas), *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 22 punktas).

20 — Sprendimas *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 26 punktas ir paskesni punktai).

21 — Sprendimai *Faust* (jau minėtas 3 išnašoje, 23 ir 28 punktai), *Wünsche* (C-25/90, jau minėtas 3 išnašoje, 24 ir 29 punktai), *Wünsche* (C-26/90, jau minėtas 3 išnašoje, 24 ir 29 punktai), *Hüpeden* (jau minėtas 3 išnašoje, 26 punktas), *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 29 ir 34 punktai).

22 — Sprendimas *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 34 punktas).

sutrikdyti Bendrijos rinkos. Teisingumo Teismas palieka Bendrijos institucijoms didelę diskreciją vertinti, kada pasiekiami ši riba²³.

64. Prieš vertindama specifinį muitą ir nagrinėdama klausimą, ar jam gali būti taikoma minėta Teisingumo Teismo praktika, pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į du svarbius aspektus, susijusius su papildomomis sumomis, kurios buvo nagrinėjamos tuose sprendimuose. Pirmiausia papildomos sumos buvo Bendrijos priemonės, kuriomis ji labiausiai siekė žemės ūkio politikos tikslo apsaugoti Bendrijos gamintojus, neleidžiant sutrikdyti Bendrijos rinkos, kai šie trikdžiai buvo atsiradę įvežant per daug konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių į Bendriją arba kai kilo grėsmė, kad jų atsiras. Be to, tai buvo priemonės, priimtose prieš įkuriant PPO ir prieš įsigaliojant Sutarčiai dėl žemės ūkio bei prieš Kinijos Liaudies Respublikai įstojant į PPO.

63. Tačiau *antroji riba* pasiekiami tada, kai papildoma suma yra tokia didelė, kad ji ne tik paverčia konservuotų pievagrybių importą ekonomiškai nepatraukliu, bet ir faktiškai turi ekonominių sankcijų poveikį. Tokio dydžio papildomos sumos Teisingumo Teismas nebelaikė reikalinga. Jis remiasi nuostata, kad siekiant neleisti sutrikdyti Bendrijos rinkos importu iš trečiųjų šalių pakanka paversti importą ekonomiškai nepatraukliu. Tačiau nebūtina uždrausti importuoti ir bausti už šio draudimo importuoti pažeidimą. Teisingumo Teismas tuo atveju darė prielaidą, kad sankcijos taikomos tuo atveju, jei buvo taikyta tokio dydžio papildoma suma, kad ji *de facto* turėjo ekonominių sankcijų poveikį. Pernelyg didelė papildoma suma faktiškai turi ekonominėmis sankcijomis pagrįstam draudimui importuoti prilyginamą poveikį.

B — *Specifinio munito proporcingumas*

65. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar specifinis 222 EUR munitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už konservuotus pievagrybius iš Kinijos Liaudies Respublikos, atsižvelgiant į minėtos Teisingumo

23 — Sprendimas *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 29 punktas).

Teismo praktikos reikalavimus dėl papildomų sumų, gali būti laikomas proporcingu.

66. Remiantis nusistovėjusia teismų praktika priemonių, kuriomis nustatomi mokesčiai ūkio subjektams, proporcingumas priklauso nuo to, ar tos priemonės yra tinkamos ir būtinos atitinkamais teisės aktais teisėtai siekiamiems tikslams įgyvendinti su sąlyga, kad jei galima rinktis iš kelių tinkamų priemonių, reikia rinktis mažiausiai ribojančią, ir siekti, kad nustatyti mokesčiai nebūtų per dideli siekiamo tikslo atžvilgiu²⁴.

politikos sričių tikslus, o Bendrijos institucijoms šiose srityse suteikta didelė diskrecija, keliamas klausimas, kokius tikrinimo kriterijus reikėtų taikyti esant didelei diskrecijai (2 skyrius). Kadangi darau prielaidą, kad net didelė Bendrijos institucijų diskrecija nedaro įtakos proporcingumo tikrinimo struktūrai, o tik susiaurina tikrinimo apimtį, t. y. vertinama tik tai, kas akivaizdžiai neproporcinga, toliau nagrinėsiu, ar specifiniu muitu siekiami tikslai yra akivaizdžiai neleistini (3 skyrius) ir ar šis muitas, atsižvelgiant į siekiamus tikslus, yra akivaizdžiai netinkamas (4 skyrius), nereikalingas (5 skyrius) arba neadekvatus (6 skyrius).

1. Priemone siekiami tikslai

67. Kaip teisingai teigia Italijos vyriausybė, tikrinimą, ar specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės yra suderinamas su proporcingumo principu, reikia pradėti išsiaiškinant šia priemone siekiamus tikslus (1 skyrius). Kadangi kalbama apie bendros žemės ūkio politikos ir prekybos

68. Komisija teisingai nurodo, kad specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už produktus, klasifikuojamus KN kodu 2003 10 30, yra tik bendros sistemos, kuria reglamentuojamas

24 — 1989 m. liepos 11 d. Sprendimas *Schröder* (265/87, Rink. p. 2237, 21 punktas); *Faust* (jau minėtas 3 išnašoje, 12 punktas), *Wünsche* (C-25/90, jau minėtas 3 išnašoje, 13 punktas), *Wünsche* (C-26/90, jau minėtas 3 išnašoje, 13 punktas), *Hüpeden* (jau minėtas 3 išnašoje, 14 punktas), *Pietsch* (jau minėtas 3 išnašoje, 15 punktas).

konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių importas, elementas. Tiriant specifiniu maitu siekiamus tikslus reikia atsižvelgti į glaudų jo ir kitų šio bendro reglamentavimo elementų ryšį.

69. Šioje byloje *ratione temporis* taikomą bendrą sistemą iš esmės sudaro:

— muitai, kurie nurodyti BMT, skirtam KN kodu 2003 10 30 klasifikuojamų produktų importui,

— iš dalies pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 1864/2004, atidarantis iš trečiųjų šalių importuotų konservuotų grybų tarifinę kvotą ir nustatantis jos administravimą,

— ir Bendrijos bendrųjų tarifų lengvatų sistema pagal Reglamentą (EB) Nr. 980/2005.

70. Pagal iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1864/2004 konservuotiems pievagrybiams, kurie importuojami pagal jiems atidarytą kvotą, taikomas 23 % *ad valorem* maitas. Tačiau konservuotiems pievagrybiams, kurie importuojami viršijant šią kvotą, taikoma 18,4 % *ad valorem* maito norma, kuri šioje byloje pagal Bendrijos bendrųjų tarifų lengvatų sistemą sumažinta iki 14,9%²⁵, be to, papildomai taikoma specifinio 222 EUR maito už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės norma. Šia bendra sistema siekiama ne tik žemės ūkio politikos (a punktas), bet ir prekybos politikos (b punktas) tikslų.

a) Žemės ūkio politikos tikslai

71. Žemės ūkio politikos požiūriu, viena vertus, siekiama apriboti Bendrijos rinkos trikdymus. Specifinis maitas turi pristabdyti konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių importą. Taip siekiama išvengti kainų svyravimų, sulėtinti kainų Bendrijos rinkoje mažėjimą ir užtikrinti Bendrijos gamintojams pakankamas pajamas. Tačiau kadangi Bendrijos rinkoje turi būti pakankama konservuotų

²⁵ — Žr. šios išvados 19–22 punktus.

grybų pasiūla už stabilias kainas, palankes-
nėmis sąlygomis atveriamą rinką konservuo-
tiems pievagrybiams iš trečiųjų šalių, kurie
neviršija pagal iš dalies pakeistą Reglamentą
(EB) Nr. 1864/2004 atvertos kvotos. Tokiam
importui netaikomas specifinis 222 EUR mui-
tas už 100 kg grynosios nusausinto produkto
masės²⁶.

tarptautinės komercinės teisės reikalavimais,
ypač Bendrijos įsipareigojimų sąrašu PPO ir
Sutartimi dėl žemės ūkio.

b) Prekybos politikos tikslai

72. Tačiau bendra sistema siekiama ir pre-
kybos politikos tikslų. Muito normų dydis
ir teisinė sistemos forma yra grindžiama

73. Prieš sudarant Sutartį dėl žemės ūkio
tarptautinė prekyba žemės ūkio produktais
buvo pagrįsta daugeliu tarifinio ir netarifinio
pobūdžio prekybos kliūčių. Pirmiausia kritiš-
kai buvo vertinta kintančių importo rinkliavų
priemonė, atsižvelgiant į jos poveikį tarptau-
tinei prekybai, kurią Bendrija nustatė Bendri-
jos gamintojams apsaugoti. Galimų ekspor-
tuotojų iš trečiųjų šalių požiūriu ši priemonė
pasizymi skaidrumo ir gebėjimo prognozuoti
stoka.²⁷

74. Sutartimi dėl žemės ūkio siekiama labiau
atverti PPO narių žemės ūkio rinkas. Siekda-
mos šio tikslo PPO narės Sutarties dėl žemės
ūkio 4 straipsnio 1 dalyje susitarė prekybos
kliūtis žemės ūkio srityje išsamiai tarifikuo-
ti, t. y. visas netarifines prekybos kliūtis pa-
keisti muitais. Šių muitų didžiausia norma

26 — Žr. iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1864/2004 7 ir
10 konstatuojamąsias dalis.

27 — M. Geboye Desta „The Law of International Trade in Agri-
cultural Products“, *Kluwer Law International*, 2002, p. 9,
kaip reikšmingiausių Sutarties dėl žemės ūkio pasiekimus
išskiria tai, kad nuo šiol tarptautiniuose santykiuose žemės
ūkio srityje egzistuoja pakankamas saugumo, gebėjimo prog-
nozuoti ir teisinės valstybės lygis.

nustatyta narių įsipareigojimų sąrašuose PPO. Pagal Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsnio 2 dalį PPO narės nebegali priimti netarifinių priemonių. Šios nuostatos 1 išnašoje paaiškinama, kad toms draudžiamoms priemonėms priskiriamos ir kintančios importo rinkliavos.

rinkos Bendrija pirmiausia siekia ir prekybos politikos tikslo, kad Bendrijos ūkio subjektams kitos PPO narės atsilygindamos labiau atvertų savo rinkas. Kaip teisingai argumentuoja Taryba, vertinant specifinį muitą reikia atsižvelgti į *do ut des* idėją, kuria pagrįstos PPO derybos.

2. Taikomi tikrinimo kriterijai

75. Todėl Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsniu *tiesiogiai* siekiamas prekybos politikos tikslas yra skaidriau ir prognozuojamiau reglamentuojamas žemės ūkio rinkų atvėrimas, uždraudžiant PPO narėms nustatyti kitokias negu muitai prekybos kliūtis. Dar vienas privalumas, susijęs su muitų taikymu, prekybos politikos požiūriu yra tai, kad derėtis dėl muitų sumažinimo yra techniškai paprasčiau negu dėl netarifinių prekybos kliūčių sumažinimo²⁸. Tačiau reikia atsižvelgti ir į prekybos politikos tikslus, kurių Bendrija *tiesiogiai* siekė atverdama savo žemės ūkio rinką. Palengvindama prieigą prie savo žemės ūkio

76. Komisijos nuomone, šioje byloje proporcingumo tikrinimas turėtų apsiriboti nustatymu, ar specifinis muitas yra akivaizdžiai netinkamas siekti juo numatytų tikslų. Ji teigia, kad Bendrijos institucijoms žemės ūkio ir prekybos politikos srityse suteikta

28 — Žr. J. McMahon „The WTO Agreement on Agriculture“, Oxford University Press, 2006, p. 33, kuris atkreipia dėmesį į tai, kad tarifų nustatymas, ko gero, yra svarbiausias Sutarties dėl žemės ūkio aspektas, nes derybos dėl tarifinių priemonių yra skaidresnės ir paprastesnės.

didelė diskrecija ir jos turi užtikrinti pusiausvyrą tarp skirtingų interesų.

institucijai suteikta diskrecija, kalbama ne apie tai, ar taikoma priemonė yra vienintelė galima arba geriausia įmanoma priemonė, bet tik apie tai, ar ji buvo akivaizdžiai netinkama³⁰.

77. Pirmiausia konstatuotina, kad Bendrijos institucijoms bendros prekybos politikos ir bendros žemės ūkio politikos srityse suteikta didelė diskrecija, nes jos šiose srityse priima politinius, ekonominius ir socialinius sprendimus bei turi atlikti sudėtingus vertinimus²⁹.

78. Tačiau tai nereiškia, kad reiktų tikrinti tik faktą, ar specifinis muitas yra akivaizdžiai netinkamas.

80. Kaip jau minėjau kitose išvadose³¹, šis požiūris manęs neįtikina. Ir tose srityse, kur Bendrijos institucijoms suteikta didelė diskrecija, proporcingumo principo taikymas nepašalina galimybės vykdyti naudojantis didele diskrecija priimtų priemonių teisinės kontrolės. Ta aplinkybė, kad Bendrijos institucijoms tam tikrose srityse suteikta didelė

79. Teisingumo Teismas savo nusistovėjusioje, nors ir nenuoseklioje, praktikoje daro prielaidą, kad tikrinant priemonės proporcingumą srityje, kurioje atitinkamai Bendrijos

29 — 2007 rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ikea Wholesale* (C-351/04, Rink. p. I-7723, 40 punktas) ir 2009 m. gegužės 14 d. Sprendimas *Azienda Agricola Disarò Antonio ir kt.* (C-34/08, Rink. p. I-4023, 76 punktas).

30 — Apie bendrą žemės ūkio politiką žr. 2009 m. birželio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Agrana Zucker* (C-33/08, Rink. p. I-5035, 33 punktas), 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *Ispanija prieš Tarybą* (C-310/04, Rink. p. I-7285, 99 punktas), 2001 m. liepos 12 d. Sprendimą *Jippes ir kt.* (C-189/01, Rink. p. I-5689, 83 punktas). Apie kitas sritis pirmiausia žr. 2010 m. birželio 8 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Vodafone ir kt.* (C-58/08, Rink. p. I-4999, 52 punktas), 2009 m. liepos 7 d. Sprendimą *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 42 punktas), 2005 m. liepos 12 d. Sprendimą *Alliance for Natural Health ir kt.* (C-154/04 ir C-155/04, Rink. p. I-6451, 52 punktas), 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Arnold André* (C-434/02, Rink. p. I-11825, 46 punktas), 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimą *Swedish Match* (C-210/03, Rink. p. I-11893, 48 punktas) ir 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* (C-491/01, Rink. p. I-11453, 123 punktas).

31 — Žr. mano išvados byloje *Azienda Agricola Disarò Antonio* (jau minėta 27 išnašoje) 62 punktą ir paskesnius bei mano išvados 2010 m. gegužės 20 d. byloje *Agrana Zucker* (C-365/08, Rink. p. I-4341) 65–72 punktus. Taip pat žr. A.-L. Mosbrucker „Contrôle du système des quotas laitiers“, *Europe, Revue mensuelle NexisLexis Jurisclasseur*, 2009 m. liepos mėn., p. 16, kur pritariama pasiūlytai trijų pakopų strategijai ir kritikuojamas tikrinimo apribojimas iki akivaizdaus netinkamumo kriterijaus.

diskrecija, nepateisina priemonės proporcingumo tikrinimo apribojimo tik jos akivaizdaus netinkamumo tikrinimu. Toks požiūris prisidėtų prie to, kad Bendrijos institucijos siekiamas tikslas nebebūtų „palyginamas“ su atitinkamomis asmens teisėmis, o proporcingumo principas prarastų asmenis apsaugantį komponentą. Taip proporcingumo principas būtų apribotas iki objektyvios diskrecijos kontrolės. Tokio požiūrio negalima pateisinti ir tuo, kad jis kildinamas iš Teisingumo Teismo pareigos atsižvelgti į Bendrijos institucijų diskreciją. Gali būti atsižvelgiama ir atliekant trijų pakopų proporcingumo tikrinimą. Tam pakanka, kad, pirma, būtų atsižvelgiama į Bendrijos institucijos diskreciją pasirenkant ir vertinant siektinus tikslus ir, antra, proporcingumo tikrinimo apimtis būtų apribojama iki tikrinimo, ar atitinkama priemonė yra akivaizdžiai netinkama, nereikalinga ir neadekvati.

neapsiriboja tikrinimu, ar priemonė yra akivaizdžiai netinkama, bet nuolat atsižvelgia į jos reikalingumo ir adekvatumo elementus³². Šiomis aplinkybėmis galima vėl priminti, kad Teisingumo Teismas minėtuose sprendimuose dėl žemės ūkio produktų importo išlyginamųjų mokesčių³³ neapribojo tikrinimo kriterijų iki akivaizdaus autonominės apsaugos priemonės netinkamumo.

81. Nagrinėjamoje byloje pakaktų nuorodos į tai, kad Teisingumo Teismas paprastai

32 — Žr. tik sprendimus *Vodafone* (jau minėtas 30 išnašoje, 51 punktą ir paskesni), kuriame Teisingumo Teismas 61–68 punktuose tikrino priemonės reikalingumo, o 69 punkte – adekvatumo elementus; *Agrana Zucker* (jau minėtas šios išvados 30 išnašoje, 42 punktą), *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco* (jau minėtas šios išvados 30 išnašoje, 126 punktą ir paskesni). Taip pat žr. O. Koch, „Der Grundsatz der Verhältnismäßigkeit in der Rechtsprechung des Gerichtshofs der Europäischen Gemeinschaften“, Berlynas, 2003, p. 212, kuris pabrėžia, kad beveik visuose sprendimuose, kuriuose Teisingumo Teismas tariamai tikrinimą apribojo iki „netinkamumo“ kriterijaus, buvo nagrinėjamos galimos alternatyvios priemonės ir iš dalies juose buvo pateikiami išsamūs argumentai, kodėl tos priemonės nėra taikytinos. Todėl „akivaizdaus netinkamumo“ sąvoka laikytina tik apribotos kontrolės apimties sinonimu, atliekant daugiapakopį proporcingumo tikrinimą. Taip pat U. Kischel, „Die Kontrolle der Verhältnismäßigkeit durch den Europäischen Gerichtshof“, *Europarecht*, 2000, p. 380, 398 ir paskesni puslapiai, pabrėžia, kad Teisingumo Teismas savo paties formuluotai, pagal kurią proporcingumo kontrolė atitinkamoje srityse turėtų būti apribojama akivaizdaus netinkamumo tikrinimu, nesuteikia tokios prasmės, kurią ji turi, kaip atrodytų, iš pirmo žvilgsnio. Tačiau atitinkami sprendimai aiškiai rodo, kad Bendrijos teisės aktų leidėja diskrecija ne apriboja proporcingumą iki akivaizdaus netinkamumo kriterijaus, bet apskritai apriboja proporcingumo kontrolę iki tikrinimo, ar yra akivaizdžių klaidų.

33 — Žr. 58–64 punktuose nurodytą Teisingumo Teismo praktiką.

82. Tačiau teisinio saugumo sumetimais būtų sveikintina, jei Teisingumo Teismas aiškiai parodytų, kad jis, net esant didelei Bendrijos institucijų diskrecijai, neapsiriboja tik tikrinimu, ar priemonė akivaizdžiai netinkama, bet tikrina ir priemonės reikalingumą bei adekvatumą, tačiau aiškiai sumažindamas tikrinimo apimtį.

84. Todėl teisės požiūriu teisinga, kad Taryba ir Komisija, formuodamos bendrą konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių importo reglamentavimo sistemą siekė ne tik žemės ūkio, bet ir prekybos politikos tikslų. Be to, teisinga, kad Bendrija, siekdama minėtų prekybos politikos tikslų³⁵, sudariusi Sutartį dėl žemės ūkio tarptautinės teisės požiūriu apribojo savo žemės ūkio priemonių rinkinį³⁶.

3. Nėra akivaizdžiai neleistinų tikslų

83. Kaip minėta anksčiau³⁴, į bendros prekybos politikos ir bendros žemės ūkio politikos srityse Bendrijos institucijoms suteiktą didelę diskreciją ypač reikia atkreipti dėmesį, kalbant apie siektinų tikslų pasirinkimą. Todėl siektinų tikslų šiose srityse atranką ir vertinimą tik labai nedidele dalimi kontroliuoja Teisingumo Teismas. Tas pats pasakytina apie klausimą, kaip rasti pusiausvyrą tarp priešingų tikslų.

4. Nėra akivaizdaus netinkamumo

85. Specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės produktams, klasifikuojamiems KN kodu 2003 10 30, nėra akivaizdžiai netinkamas siekiant juo

35 — Žr. šios išvados 75 punktą.

36 — Reikia atskirti klausimą, ar tai būtų pateisinama atsižvelgiant į su tuo susijusią papildomą našta atitinkamiems ūkio subjektams. Šį klausimą reikėtų pirmiausia nagrinėti, kalbant apie priemonės adekvatumą; žr. šios išvados 122 punktą.

34 — Žr. šios išvados 80 punktą.

numatytų žemės ūkio ir prekybos politikos tikslų.

5. Nėra akivaizdaus reikalingumo trūkumo

86. Pirma, specifinis muitas nėra akivaizdžiai netinkamas siekti *žemės ūkio politikos tikslo* paversti konservuotų grybų iš trečiųjų šalių importą, viršijantį iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1864/2004 atidarytą kvotą, ne tokiu ekonomiškai patraukliu, ir kad būtų apriboti rinkos trikdymai, atsirandantys importuojant iš trečiųjų šalių per daug konservuotų grybų.

87. Antra, šios priemonės, skirtos apsaugoti Bendrijos gamintojus, forma (specifinis muitas su apribota muito norma) atitinka tarifų nustatymo strategiją, kuri turėtų padėti patekti į žemės ūkio rinkas skaidriau ir prognozuojamiau. Todėl ji negali būti laikoma akivaizdžiai netinkama *prekybos politikos tikslams*, kurių siekiama nustatant tarifus.

88. Be to, reikia patikrinti, ar specifinis 222 EUR muitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės už produktus, klasifikuojamus KN kodu 2003 10 30, yra akivaizdžiai nereikalingas. Reikalingumas tikrinamas išsiaiškinant, ar, be tikrinamos priemonės, yra ir kitų tinkamų priemonių, skirtų numatytiems tikslams siekti, kurios suinteresuotajam asmeniui būtų ne tokios ribojančios, tačiau jomis būtų galima taip pat veiksmingai pasiekti numatytą tikslą. Tačiau atsižvelgiant į didelę Bendrijos institucijų diskreciją tikrinimas, ar egzistuoja alternatyvi ne tokia ribojanti priemonė, turėtų apsiriboti akivaizdžių kriterijų tikrinimu³⁷.

89. Tikrintina priemonė yra specifinio 222 EUR muito už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės taikymas. Šis dydis atitinka sumą, dėl kurios susitarta Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO. Todėl pirmiausia keliamas klausimas, ar numatytus žemės ūkio ir prekybos politikos tikslus būtų galima taip pat veiksmingai pasiekti susitarus

37 — Žr. šios išvados 66 ir 80 punktus.

dėl mažesnės sumos (a punktas). Be to, reikia patikrinti, ar siekiant Bendrijos žemės ūkio ir prekybos politikos tikslų nebūtų galima taikyti ne tokią ribojančią priemonę tam, kad Bendrija vienašališkai BMT nustatytų specifinį muitą, kuris būtų mažesnis už Bendrijos įsipareigojimų PPO sąrašuose numatytą didžiausią maito normą (b punktas). Be to, reikia patikrinti, ar specifinio maito dydžio derinimas pagal skirtingas kokybės rūšis būtų ne tokia ribojanti priemonė (c punktas). Galiausiai reikia panagrinėti ieškovo pagrindinę byloje argumentą, kad didesnės subsidijos Bendrijos gamintojams yra ne tokia ribojanti priemonė (d punktas).

222 EUR už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės.

91. Mano nuomone, į šį klausimą reikėtų atsakyti neigiamai.

92. Pirma, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad toks specifinio maito dydis, kuris konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių importą, viršijantį numatytą kvotą, paverčia ekonomiškai nepatraukliu, yra laikytinas reikalingu atsižvelgiant į *žemės ūkio politikos tikslą* apriboti Bendrijos rinkos trikdymą dėl per didelio importo iš trečiųjų šalių³⁸.

a) Susitarimas dėl mažesnės negu 222 EUR maito normos už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO

90. Pirmiausia keliamas klausimas, ar Bendrija galėtų pasiekti savo žemės ūkio ir prekybos politikos tikslus taip pat veiksmingai, jeigu įsipareigojimų sąrašuose PPO būtų susitarusi dėl mažesnės maito normos negu

93. Antra, reikia atsižvelgti į tai, kad specifinio maito dydis, kurį viršijus importas iš trečiųjų šalių tampa ekonomiškai nepatrauklus, nustatomas iš pradžių atlikus sudėtingą tyrimą. Todėl tuo atžvilgiu Bendrijos institucijoms yra suteikiama didelė diskrecija³⁹. Ši diskrecija pirmiausia taikytina tuomet, kai kalbama ne apie specifinės maito normos nustatymą, bet apie susitarimą dėl

38 — Žr. šios išvados 59 punktą.

39 — Žr. šios išvados 62 punktą.

didžiausios maito normos Bendrijos įsipa-reigojimų sąrašuose PPO. Tokios didžiausios maito normos Bendrija negali viršyti, ji yra nuolatinio pobūdžio⁴⁰ ir taikoma, remiantis didžiausio palankumo režimo principu, pagal GATT 1947 1 straipsnį importui iš visų PPO narių. Todėl kompetentingos Bendrijos insti-tucijos derybose dėl tokios didžiausios mui-to normos turi *ex ante* atsižvelgti į tai, kiek specifinis maitas, kuris gali būti ne didesnis už sutartą maito normą, netgi svyruojant kai-noms, tinka kvotą viršijančiam konservuotų pievagrybių importui į Bendriją mažinti.

nepatraukliu, bet ir, be to, *de facto* veikia kaip ekonominė sankcija pagrįstas draudimas importuoti⁴¹.

94. Trečia, reikia prisiminti, kad Teisingumo Teismas netgi kintančią importo rinklia-vą nebereikalinga laiko tik tuomet, kai ji yra tokia didelė, kad ne tik paverčia konservuotų pievagrybių importą į Bendriją ekonomiškai

95. Net jei šis motyvas būtų pritaikytas su-tartam didžiausios maito normos dydžiui, kriterijų, kuriuos Teisingumo Teismas taikė kintantiems žemės ūkio produktų importo išlyginamiesiems mokesčiams, negalima taip paprastai taikyti PPO sutartimi nustatyta didžiausiai maito normai. Sutarta didžiausia maito norma pirmiausia dėl savo bendro ir ilgalaikio galiojimo negali būti laikoma ne-reikalinga vien todėl, kad ja nepakankamai atsižvelgiama į skirtumus, kurie tam tikru lai-kotarpiu buvo tarp Bendrijos produktų kainų ir importo iš tam tikros PPO narės kainų. Su-sitarimas dėl tokio didžiausio maito, atsižvel-giant į žemės ūkio politikos tikslus, tik tuomet gali būti laikomas akivaizdžiai nereikalingu, jei šis didžiausias maitas, net atsižvelgiant į galimą importą iš visų PPO narių ir galimus kainų svyravimus, smarkiai peržengtų ribą,

40 — Šioje byloje negalima remtis Sutarties dėl žemės ūkio 5 straipsnio specialiosiomis rinkos apsaugos (protekcini-mis) priemonėmis, nes produktai, klasifikuojami KN kodu 2003 10 30, nėra pažymėti ženkle „SSG“.

41 — Žr. šios išsvados 63 punktą.

reikalingą siekiant sumažinti importą, kuris viršija numatytą kvotą, iš trečiųjų šalių ir apsaugoti Bendrijos pramonę.

tendencijų schemoje, kurią Komisija pateikė 3 priede prie savo rašto, matyti, kad 2004 m. ir 2005 m. skirtumas tarp vidutinių iš Kinijos Liaudies Respublikos importuotų konservuotų pievagrybių kainų ir vidutinių konservuotų pievagrybių iš Bendrijos pardavimo kainų iš dalies buvo toks didelis, kad konservuotų pievagrybių importas iš Kinijos Liaudies Respublikos į Bendriją nebuvo ekonomiškai nepatrauklus net taikant specifinį 222 EUR muitą už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės.

96. Atsižvelgdama į šiuos kriterijus negaliu šioje byloje išvelgti jokių aplinkybių patvirtinančių, kad susitarimas dėl didžiausio 222 EUR maito už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO akivaizdžiai nebuvo reikalingas. Komisija ir Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad joms reikėjo atsižvelgti į iš dalies didelius konservuotų pievagrybių kainų svyravimus tiek Bendrijoje, tiek už jos ribų. Be to, jos tvirtina, kad susitarimas dėl didžiausio 222 EUR maito už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės buvo reikalingas siekiant sutrukdyti, kad Bendrijos gamybos nesužlugdytų importo iš trečiųjų šalių spaudimas. Byloje neradau jokio pagrindo patvirtinančio, kad toks vertinimas Urugvajaus raundo derybų momentu būtų buvęs akivaizdžiai netikslus.

97. Be to, šis Bendrijos institucijų vertinimas buvo patvirtintas *ex post*. Jis pagrįstas Komisijos pateikta informacija apie rinką. Kainų

98. Tai patvirtina Komisijos rašto 4 priede pateikta informacija, pagal kurią į Bendriją iš Kinijos Liaudies Respublikos buvo importuojami ne tik iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1864/2004 numatytos kvotos neviršijantys konservuoti pievagrybiai, bet ir smarkiai ją viršijantys. Remiantis šia informacija specifinis 222 EUR maitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės kartais buvo ne toks didelis, kad paverstų konservuotų grybų iš Kinijos Liaudies Respublikos importą į Bendriją, viršijantį numatytą kvotą,

ekonomiškai nepatraukliu. Tokiomis aplinkybėmis tikrai negalima daryti prielaidos, kad specifinio maito dydis jau pasiekė ribą, už kurios jis galėjo veikti kaip ekonomine sankcija pagrįstas draudimas importuoti.

b) Mažesnio specifinio maito negu Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO sutartos didžiausio maito normos taikymas

100. Taryba ir Komisija teismo posėdyje patvirtino, kad BMT buvo nustatytas specifinis 222 EUR maitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės todėl, kad tai atitinka maito normą, dėl kurios susitarta Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO. Į kitus kriterijus neatsižvelgta.

99. Net jei vertinant priemonės teisėtumą reikia atsižvelgti į momentą, kuriuo ji buvo taikoma, konservuotų pievagrybių rinkos raida vis dėlto rodo, kad Bendrijos institucijos, susitardamos PPO dėl didžiausios 222 EUR Bendrijos maito normos už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, neperžengė savo didelės diskrecijos ribų. Todėl Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO sutartos 222 EUR maito normos už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės negalima laikyti akivaizdžiai nereikalinga atsižvelgiant į ja siekiamus žemės ūkio politikos tikslus apsaugoti Bendrijos gamintojus nuo per didelio konservuotų pievagrybių iš trečiųjų šalių importo.

101. Todėl keliamas klausimas, ar nustatytas nekintamas specifinis 222 EUR maitas už 100 kg grynosios nusausinto produkto masės turi būti laikomas akivaizdžiai nereikalingu todėl, kad Bendrijos institucijos nepribojo specifinio maito, atsižvelgdamos į atitinkamus konservuotų pievagrybių iš Kinijos Liaudies Respublikos ir Bendrijos kainų skirtumus, iki reikalingo dydžio, kad pasiektų *žemės ūkio politikos tikslą* apriboti Bendrijos rinkos trikdymus, atsirandančius dėl per didelio importo iš trečiųjų šalių.

102. Tačiau specifinio 222 EUR maito už 100 kg gryniosios nusaustos produkto masės reikalingumo negalima pagrįsti tuo, kad Bendrija, taikydama tokio dydžio specifinį maitą, tik vykde išipareigojimus PPO. Maitų normos, dėl kurių sutarta Bendrijos išipareigojimų sąrašuose PPO, kalbama tik apie didžiausias maito normas. Pagal GATT 1947 II straipsnio 1 dalies a punktą Bendrija gali nukrypti nuo tos maito normos: nors ir negali jos padidinti, tačiau gali ją sumažinti⁴².

103. Be to, tokio dydžio maito reikalingumo negalima pagrįsti ir nuoroda į aplinkybę, kad PPO narės Urugvajaus raunde neprieštaravo tokiam dydžiui. Ši aplinkybė savaime neturi reikšmės klausimui, ar specifinio maito normos dydis suderinamas su Bendrijos teisės proporcingumo principu⁴³.

42 — Žr. M. Geboye Deste (jau minėtas 28 išnašoje, p. 21), kuris atkreipia dėmesį į tai, kad tarptautinės komercinės teisės požiūriu galima vienašališkai mažinti sutartas maito normas.

43 — Sprendimas *Hüpeden* (jau minėtas 3 išnašoje, 36 punktą).

104. Be to, tokio dydžio specifinio maito reikalingumas negali būti grindžiamas argumentu, kad Komisija pagal Reglamento (EEB) Nr. 2658/87 9 straipsnio 2 dalį nėra įgaliota autonomiškai keisti maito tarifą. Proporciningumo principo turi laikytis ir Bendrijos teisės aktų leidėjas, kuris prirėikus turi numatyti atitinkamus Bendrijos institucijų įgaliojimus.

105. Tačiau požiūriu, pagal kurį būtų orientuojamasi tik į tai, iki kokio dydžio specifinis maitas būtų reikalingas, kalbant apie žemės ūkio politikos tikslus ir atkreipiant dėmesį į konservuotų pievagrybių iš Kinijos Liaudies Respublikos ir Bendrijos kainų skirtumus, nepakankamai būtų atsižvelgta į aplinkybę, kad specifiniu maitu siekiama ir *prekybos politikos tikslų*. Todėl specifinis maitas gali būti nereikalingu laikomas tik tuomet, jei alternatyvia priemone būtų galima taip pat veiksmingai pasiekti ir visus prekybos politikos tikslus⁴⁴. Tačiau vienašališkai sumažinusi Bendrijos išipareigojimų sąrašuose PPO sutartą didžiausią normą Bendrija negalėtų taip pat veiksmingai siekti savo prekybos politikos tikslų.

44 — Žr. šios išvados 59 punktą ir ten nurodytą Teisingumo Teismo praktiką.

106. Pirmiausia alternatyvus metodas, pagal kurį specifinio muito dydis lanksčiai prisitaikytų prie konservuotų pievagrybių iš Bendrijos ir Kinijos Liaudies Respublikos kainų skirtumo, būtų ne kas kita, o kintanti importo rinkliava, kuri būtų nesuderinama su Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsnio 2 dalimi. Jis prieštarautų prekybos politikos tikslui nustatyti skaidresnes ir labiau prognozuojamas rinkos atvėrimo sąlygas, uždraudžiant kintančias importo rinkliavas⁴⁵.

107. Tačiau įmanoma įsivaizduoti metodą, pagal kurį specifinis muitas (nors iš esmės būtų nekintamo dydžio) būtų periodiškai keičiamas atsižvelgiant į konservuotų pievagrybių iš Bendrijos ir trečiųjų šalių kainų skirtumą. Nebūtina išsamiau nagrinėti, ar tokia strategija būtų suderinama su Sutarties

dėl žemės ūkio 4 straipsnio 2 dalimi⁴⁶. Nes su tokia strategija nebūtų galima panašiai veiksmingai siekti Bendrijos prekybos politikos tikslų.

108. Pirmą, tokia strategija būtų pakankamai sudėtinga, nes ji reikalautų, kad Bendrijos institucijos lygintų Bendrijos kainas su importo kainomis iš visų PPO narių, iš kurių galbūt būtų galima importuoti į Bendriją konservuotus grybus. Be to, remiantis didžiausio palankumo režimo principu pagal GATT 1947 1 straipsnį nebūtų leidžiama nustatyti skirtingo dydžio specifinio muito normas pavienėms PPO narėms⁴⁷. Todėl aki vaizdu, kad negalima taikyti strategijos, pagal kurią specifinio muito normos dydis tikslinčiai nustatomas atsižvelgiant į tam tikrų PPO narių kainų skirtumus.

45 — Žr. 2002 m. rugsėjo 23 d. PPO apeliacinio komiteto (*Appellate Body*) ataskaitos *Chile – Price Band System*, WT/DS207/AB/R 232–234 punktus.

46 — Minėtos ataskaitos 232 punkte pabrėžiama, kad vien aplinkybė, kad muitai periodiškai koreguojami, automatiškai dar nereiškia, kad jie kvalifikuotini kaip kintančios importo rinkliavos, kaip apibrėžta Sutarties dėl žemės ūkio 4 straipsnio 2 dalies 1 išnašoje. Tačiau šios ataskaitos 233 punkte daroma prielaida, kad muito norma automatiškai kinta pagal sistemą arba formulę.

47 — Žr. M. Geboye Deste (jau minėtas 28 išnašoje, p. 23), kuris atkreipia dėmesį į tai, kad vienai narei suteikti pranašumai universalizuojami didžiausio palankumo režimo principu.

109. Antra, vienašališkai sumažinus Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO sutartą didžiausią muitą atsitiktų taip, kad Bendrija atvertų savo žemės ūkio rinką ūkio subjektams iš kitų PPO narių, tačiau nebūtų užtikrinta, kad kitos PPO narės atsilygindamos atvertų savo rinkas ūkio subjektams iš Bendrijos. Kaip teisingai pastebėjo Taryba ir Komisija, Bendrijai būtų sunku derėtis dėl atitinkamos vėlesnės kompensacijos už tai, kad ji ne derybų raunde vienašališkai sumažino sutartus didžiausius muitus. Todėl vienašališkai sumažinus muitus kiltų pavojus prekybos politikos tikslui *do ut des* būdu susiderėti dėl lengvatų ūkio subjektams iš Bendrijos, kalbant apie galimybę patekti į kitų PPO narių rinkas.

specifinis muitas, kuris smarkiai viršytų reikalingas priemones, užtikrinančias, kad importas nebus ekonomiškai patrauklus.

110. Žinoma, šie būgštavimai nėra pagrįsti, nes šiuo atveju nereikalaujama atverti ūkio subjektams iš kitų PPO narių Bendrijos žemės ūkio rinkos sumažinant specifinio muito dydį. Priešingai, proporcingumo principas tik reikalauja, kad nebūtų taikomas toks

111. Tačiau šis teorinio ir abstraktaus pobūdžio argumentas praktiniu požiūriu neįtikina. Kaip minėta anksčiau, konservuotų pievagrybių rinkoje smarkiai svyruoja kainos⁴⁸. Todėl specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės pasižymi skirtingu poveikiu, kuris priklauso nuo to, kokio dydžio yra kainų skirtumai. Todėl muitas, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms, gali pasiekti reikalaujamą dydį ir paversti importą į Bendriją nepatraukliu arba net peržengti šią ribą; tačiau jis gali ir nepasiekti šios ribos, todėl rinka taps ekonomiškai patraukli. Taigi, atsižvelgiant į didelius kainų svyravimus, negalima atmesti prielaidos, kad specifinis muitas, kuris tam tikru laikotarpiu yra vienašališkai mažesnis už sutartą didžiausią 222 EUR muito normą už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės dydį, paverčia rinką ūkio subjektams iš kitų PPO narių patrauklia, tačiau tokiu atveju neužtikrinama, kad ūkio subjektams iš Bendrijos kaip kompensacija už tai atveriamą kitų PPO narių rinką.

48 — Žr. šios išvados 97 punktą ir paskesnius.

112. Todėl galiausiai konstatuotina, kad vienašališkas mažesnio specifinio maito negu Bendrijos įsipareigojimų sąrašuose PPO sutarta didžiausio maito norma taikymas nelaikytinas mažiau ribojančia priemone. Šia priemone nebūtų galima panašiai veiksmingai pasiekti Bendrijos prekybos politikos tikslų.

115. Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį į tai, kad specifinio maito norma nėra neproporcinga vien todėl, kad skirtingoms to paties produkto kokybės rūšims numatoma nekin-tama norma. Klausimas, ar reikalinga nekin-tama norma, priklauso nuo kelių aplinkybių, pavyzdžiui, ar ja galima veiksmingai pasiekti tikslus⁴⁹.

c) Specifinio maito dydžio koregavimas pagal kokybės rūšis

113. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atkreipia dėmesį į tai, kad nustatant specifinio maito normą ji nėra skirstoma pagal skirtingas pievagrybių kokybės rūšis. Todėl jis iškėlė klausimą, ar specifinis 222 EUR maitas už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės turi būti laikomas akivaizdžiai nereikalingu todėl, kad juo konservuoti pievagrybiai nesiskirstomi į atskiras kokybės rūšis.

116. Šioje byloje neatrodo, kad nekintama norma būtų akivaizdžiai nereikalinga.

117. Pirmą, Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad skirtingas konservuotų grybų kokybės rūšis galima pakeisti viena kitomis. Jei Bendrija, atsižvelgdama į konservuotų pievagrybių kokybės rūšį, atitinkamai taikytų skirtingą maitą, tuomet importuotojai būtų suinteresuoti importuodami nurodyti blogesnę kokybės rūšį negu faktinė, nes taip jiems būtų taikoma mažesnė maito norma. Į tai reikėtų reaguoti stiprinant kontrolę, o tuomet būtų užkraunama didesnė našta muitinėms.

114. Mano nuomone, į šį klausimą taip pat reikia atsakyti neigiamai.

49 — Žr. 1988 m. vasario 11 d. Sprendimą *The National Dried Fruit Trade Association* (77/86, Rink., p. 757, 29 punktas).

118. Antra, Bendrijos vienašališkai atliekamas konservuotų pievagrybių skirstymas pagal skirtingas kokybės rūšis nebūtų toks pat tinkamas būdas siekiant jos prekybos politikos tikslų. Kaip jau minėta anksčiau⁵⁰, konservuotų grybų kainos smarkiai svyruoja, todėl negalima atmesti prielaidos, kad mažesnio muito už blogesnės kokybės konservuotus pievagrybius taikymas ne tik sumažins specifinį muitą iki tokio lygio, nuo kurio konservuotų pievagrybių importas taps ekonomiškai nepatraukliu, bet iki dar žemesnio lygio. Tuomet konservuotų pievagrybių importas į Bendriją taptų ekonomiškai patraukliu, todėl padidėtų galimybės patekti į Bendrijos rinką. Tačiau Bendrijai būtų labai sunku už tokias vienašališkai ir ne derybų raunde suteiktas didesnes galimybes patekti į jos rinką išsiderėti atitinkamą kompensaciją iš kitų PPO narių.

d) Daugiau subsidijų Bendrijos gamintojams

120. Galiausiai atmestinas ir ieškovo pagrindinėje byloje argumentas, kad mažiau ribojanti priemonė yra galimybė teikti daugiau subsidijų Bendrijos gamintojams. Nenagrinėjant klausimo, ar tokia priemonė suderinama su Sutartimi dėl žemės ūkio, atkreiptinas dėmesys į tai, kad alternatyvi priemonė, kuri gali sukelti didelę finansinę naštą Bendrijai, negali būti besąlygiškai laikoma mažiau ribojančia priemone.

e) Išvada

119. Todėl skirstymas pagal kokybės rūšis negali būti laikomas akivaizdžiai mažiau ribojančia priemone, kad būtų pasiekti Bendrijos prekybos politikos tikslai.

121. Todėl galiausiai konstatuotina, kad šioje byloje, be specifinio 222 EUR muito už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, nėra kitos akivaizdžiai mažiau ribojančios priemonės, skirtos žemės ūkio ir prekybos politikos tikslams siekti.

50 — Žr. šios išvados 109–112 punktus.

6. Nėra akivaizdaus neadekvatumo

neatrodo, kad būtų akivaizdžiai neadekvatu tokiu atveju Bendrijos prekybos politikos tikslams suteikti pirmenybę.

C — Bendra išvada

122. Galiausiai specifinis 222 EUR muitas už kiekvieną 100 kg gryniosios nusausinto produkto masės negali būti laikomas akivaizdžiai neadekvačiu. Žinoma, taikant šį muitą gali smarkiai padidėti našta importuotojui. Tačiau tokiu atveju kaip šis negalima teigti, kad Bendrijos prekybos politikos tikslams suteikti pirmenybę yra akivaizdžiai neadekvatu. Viena vertus, reikia atsižvelgti į didelę naudą prekybos politikos srityje, kuri gauta tarifika-vus prekybos kliūtis. Antra vertus, negalima nekreipti dėmesio į tai, kad apdairus importuotojas paprastai importuos prekes į Bendriją tik tuomet, kai jam tai bus ekonomiškai naudinga. Todėl pirmiausia nukentės tokie importuotojai, kurie tyčia pateikė neteisingą informaciją apie importuotas prekes arba suklydo ją pateikdami. Neatsižvelgiant į tai, ar kalbama apie tyčią arba apie klaidą, man

123. Atlikus tikrinimą nenustatyta jokių aplinkybių patvirtinančių, kad specifinė 222 EUR muto norma už kiekvieną 100 kg gryniosios nusausinto produkto masės konservuotiems pievagrybiams, kurių importas į Bendriją viršijo pagal iš dalies pakeistą Reglamentą (EB) Nr. 1864/2004 atidarytą kvotą, prieštarautų proporcingumo principui.

124. Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad *ad valorem* muto dydis yra ne 18,4%, kaip teigė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, bet 14,9%.⁵¹

51 — Žr. šios išvados 19–22 punktuose ir 70 punkte nurodytas taisykles.

VII — Išvada

125. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą atsakyti taip:

Pagal 2005 m. spalio 27 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1719/2005, iš dalies keičiantį Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priedą taikomos specifinės 222 EUR maito normos už kiekvieną 100 kg grynosios nusausinto produkto masės, kuri taikoma už importuojamus konservuotus *Agaricus* genties grybus (KN pozicija 2003 1030), viršijančius 2004 m. spalio 26 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1864/2004, atidarančiu iš trečiųjų šalių importuotų konservuotų grybų tarifinę kvotą ir nustatančiu jos administravimą, iš dalies pakeistu 2005 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1995/2005, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 1864/2004, atidarytą kvotą, tikrinimas proporcingumo principo atžvilgiu neatskleidė jokių aplinkybių, kurios galėtų prieštarauti jos galiojimui.